

700 השנה
ביחוד מחזיקים את כל התורה
עם ברת נח של תורה

שמחת תורה

המחזיק תורה זוכה לשפע כל טוב בעולם הזה ובבא

שמח זבולון בצאתך ויששכר באהלך מסביר החפץ חיים שעושה עסקים פוחד שמה לא יצליח בעסקיו שמה יפול בעסקיו אבל המחזיק תורה - זבולון ואמר החפץ חיים הוא שמח עוד כשהוא קונה את הסחורה ועדין לא מכר ולא חושש שיתקע עם הסחורה והוא בטוח שיצליח למכור את הסחורה ומודע כיוון שיששכר באהלך דהיינו שמחזיק זבולון את יששכר

בטבעות הארון יהיו הבדים לא יסורו ממנו

כידוע שכל כלי במשכן מסמל לדבר מסוים כגון השולחן מסמל את העושר והזר שסביבו מסמל כתר מלכות, מנורה מסמלת את חכמה כמאמר חז"ל הרוצה להעשיר יצפין להחכים ידרים מזבח הזהב והזר הסובב את מזבח הזהב מסמל את כתר כהונה, הארון מסמל את לומדי התורה והתלמידי חכמים, הזר זהב שעליו מסמל את כתר תורה וכידוע היה בארון שני מוטות שבהם הרימו את הארון וזה מראה על מחזיקי התורה שגם הם נמצאים יחד עם הארון בקודש הקודשים כמו לומדי התורה שהם קודש קודשים

כשעם ישראל חצו את הירדן בכניסתם לארץ נעשה נס גדול שהמים עלו כלפי מעלה עד גובה 300 מיל כשעלה האחרון שבישראל מן הירדן חזרו מים, הכהנים מצד אחד של הירדן וישראל מצד שני שכבר עברו את הירדן הארון נשא את הכהנים לעבר השני לעם ישראל היינו שהארון נשא את נושאו (ובזה שג עוזה כשדוד הביא את הארון מבית עובד כשחשב עוזה שהארון עומד לנפול החזיק בארון והוא טעה שאם את נושאו הוא מרים ק"ו את עצמו)

כתב הכלי יקר (בד"ה ונועדתי לך שם (כב) כתב מצינו (סוטה לה) שהיה הארון נושא את נושאו כדלעיל, והוא כדמות רמז למחזיקים בידי לומדי התורה נראים נושאות והם נושאות מן לומדי התורה ע"כ דהיינו אדם חושב כשתורם ללומדי התורה הוא מחסר מכספו אבל האמת היא שזה הפוך ארון נשא את נושאו לומדי התורה בזכותם הוא מצליח בעסקיו ובכלכלו ובבריאותו לבד מהשכר בעולם הבא שהוא עצום ורב

זוכה ללמוד אחרי מאה ועשרים את מה שלמד מי שתמך בו המחזיק ידי תלמידי חכמים, אף שאינו עמל בתורה בעצמו, הוא שותף מלא בלימודם, וכן מצינו באחיו של הרמב"ם שאמר לו: "אני אצא להביא פרנסה ואתה עוסק בתורה, אני אחלוך איתך את הממון שארוויח ואתה תחלוך איתי את שכר העולם הבא."

החיד"א (מדבר קדמות' מ, לו) כתב: "מחזיק לתלמיד חכם להנותו מנכסיו שיוכל לעסוק בתורה לעולם הבא, אף אם הוא עם הארץ מלמדן אותו."

מספרים על הגר"ח מוואלווין צ"ל שפעם נתקשה באיזו משנה ולא הבין אותה, ובא אליו בחלום כפרי אחד נשנפטר חודש קודם, שהחזיק בשיבה וביקש מהרב חיים שלאחר פטירתו ילמד משניות לעילוי נשמתו והסביר לו את המשנה. שאלו הגאון: "מהיכן יודע אותה ביאור משנה זו?" ענה לו הנפטר: "כיון שבימי חיותי הייתי מחזיק תלמידי חכמים, זכיתי להיכנס לגן עדן וללמוד אותי תורה תוך זמן קצר מאוד". התפעל רבי חיים שלומד התורה חכם היה בר ארורין ומסביר לו את המשנה, כך שכרן של מחזיקי תורה

בגמרא כתובות (קה): תניא, כל המביא דורון לתלמיד חכם כאילו הקריב ביכורים. ועיין יומא (נא). שהרוצה להקריב נסכים על גבי מזבחה, ימלא גרונו של תלמידי חכמים יין.

המחזיק תורה לא יצא חלקו של לומד התורה משום כך בשו"ת יביע אומר (חלק ז' יו"ד סימן יז), הביא שכתב רבינו החיד"א בספר מדבר קדמות (מערכת מ אות לו) בשם ספר עץ החיים, שהמחזיק ביד תלמידי חכמים, יש לו מעלה כמי שלומד ממש, שמהני ליה לימוד התורה של אותו תלמיד חכם להצילו מהיצר הרע. יע"ש. והגמרא אומרת שאלמלי תורה אי אפשר לנצח את יצר הרע וכשתומך בלומדי תורה ניצל הימנו כמו שהוא עוסק בתורה והביא שם ששמע מדברי השי"ך שמנכים חצי משכרו של העוסק בתורה, ונותנים אותו למי שהחזיק בו,

ומרן החיד"א ז"ל בספרו ראש דוד (פ' קדושים) הביא שמהרי"ש פרימו ז"ל כתב מסברה, שהחצי שנטולת אשת החכם, כמבואר בסוטה (דף כא) שזכות לכך בשכר זה שממתינות ושולחות את בעליהם ובניהם לבית המדרש, אינו נגרע מחלקו, כיון שלא התנו על כך, רק שהקדוש ברוך הוא בחסדו, נותן לה החצי מבעלה מאתו יתברך. מה שאין כן העשיר שהתנה עמו על כך, אכן נוטל חצי משכר תורתו. ע"כ. וחד"א סבירה ליה שאין נגרע מחלקו כלום וכן ההפלאה בהקדמתו (פתחת זעירא אות מג) שכתב: יש שחושבים שעל ידי החזקתם בתלמיד חכם, הם קונים ממנו חלק מתורתו,

כדרך שאר משא ומתן. אולם חלילה לחשוב כך, וכי ימכור תלמיד חכם אפילו שעה אחת מחיי עולם הבא, אשר היא יפה מכל חיי עולם הזה, וכל שכן שעה אחת בתורה שהיא חשובה מכל חיי עולם הבא. אלא הענין הוא, שכל אחד מהם מקבל שכרו משלם. משל למי שמדליק נר מנר שאין מחסור לאורו, כן המחזיק בתלמיד חכם, נוטל שכרו מאת השם יתברך, וכן כתב האור החיים הקדוש פרשת כי תשא ששקל הקודש כפול היה ולא יגרע בגלל שחבירו מפרנסו ויקבל לומד התורה שכר שלם מלא ע"כ ועוד פוסקים ולאחר שבשו"ת יביע אומר (שם), הביא את כל האמור לעיל, והעתיק עוד פוסקים רבים הסבורים כך סיים שכן הלכה שלא נגרע מהלומד כלום וסיים הפסוק: "כי טוב סחרה (של התורה) מסחר כסף", כי השותפים במסחר במקנה וקנין, כל אחד מהשותפים מקבל מחצית מן הרווח בלבד, ואילו בהחזקת תורה, החכם והמחזיק כל אחד מהם מקבל שכרו משלם, כי בצל החכמה בצל הכסף. ע"כ.

וראו לציין שסיפר אברך שהיה בכולל שהתברר לו שהראש כולל חתם על הסכם יששכר זבולון וסיפר האברך לגאון הרב בן ציון אבא שאול ואמר לו הרב לעזוב את הכולל ולחפש כולל אחר [איתא בְּמִדְרָשׁ רַבָּה קִהְלָת (פרשה ב'): ר' מאיר בעל הנס היה סופר מומחה, והיה עמל [נמריות] שלשה סלעים כל שבוע, והיה אוכל באחד ומתכסה באחד ומפרנס החכמים באחד. היינו למרות שעסק בבורה גם החזיק תלמידי חכמים [ראויים מכאן שנתן יותר מחומש שהרי נתן סלע להחזקת תלמידי חכמים שהוא שליש הכנסתו ואף שאמרו בכתובות שלא יפזר לצדקה יותר מחומש מכאן ראינו לפוסקים שלהחזקת תורה יכול לתת יותר משליש כמבואר ב] הגמרא במסכת בבא בתרא דף יא. מביאה שמונבז המלך [ב] אוצרותיו לצדקה הקשה היינו יעקבי [הובא בחברותא שם] דהלא אסור לאדם לבזבז יותר מחומש. ודוחק לומר שאכן בזבז רק חומש. ותיירץ שמלך אף פעם לא יבא לעוני ובספר אהבת חסד חלק ב' פרק כ', הביא שיש ששה אופנים שמותר לבזבז יותר מחומש. א. במקום פיקוח נפש. ב. היכן שיש הרבה עניים. ג. בעשיר מופלג ומלך דינו כעשיר ד. כשמשתכר במלאכה קבועה כדי מחיתו ויותר, יכול לתת את המותר לצדקה אף אם הוא יותר מחומש. [וכן כתב בביאור הלכה סימן תרנ"ו ד"ה אפי']. ה. להחזקת תורה. ו. מי שמבזבז מעותיו להבלים, כגון לבושי רקמה וריבוי משרתים ולדור בהיכלי כבוד, עדיף שיתן כסף זה לצדקה.]

כתוב (משלי ג, יח): "עץ-חיים היא, למחזיקים בה; ונתמך בה מאשר". המחזיקים בתורה זוכים לאשר התורה מברכת אותם ואת ממונם ושומרת עליהם חוץ מהשכר עצום לעולם הבא מסופר בשיבת שובו בנים למשרדי הישיבה התקשרה אישה בוכייה. בנה חלה לא עלינו בחידק מסוכן, הרופאים כבר אמרו נואש מקציבו שעות בודדות בלבד לחייו ר"ל. האישה אמרה שאמנם אפסו כל הסיכויים אך היא רוצה שמצפונה יהיה נקי, שלא ישאר דבר שלא עשתה עבור בנה. האברך שענה לה הרגיע אותה ואמר: "לרופא ניתנה אמנם רשות לרפא, אבל הכל בידי שמים ורק ה' קובע, את תהי מוכנה לעשות כל מה שאומר לך?", האישה השיבה מיד ללא היסוס: "כן! אין לי מה להפסיד". אמר לה האברך: "אנו תלמידי הישיבה נתאסף ליד מיטתו בן ונקרא בצוואת 'תיקון הכללי' ואת תתרמי סכום כסף לטובת הישיבה לפדיון נפש עבור בנך, הסכימה האישה ומיד חתמה על הוראת קבע לטובת הישיבה בסך מאה ושמונים ש"ח כמיניין עשר פעמים ח"י. כעבור שעתיים להפתעת הרופאים מצב הילד התייצב, ועד הבוקר השתרם מצבו לעיני הרופאים הנדהמים, וכעבור זמן קצר שוחרר מבית החולים וברוך ה' החלים לחלוטין.

עשה שותפות עם התורה זוכה לעשירות מופלגת יהודי ממונסי שכשפגשתי אותו לפני כמה שנים בתחילת דרכי, הוא התלהב ונתן שלשת אלפים דולר לכולל, אותו יהודי היה אף הוא בתחילת דרכו בעסקים ואת הכסף שהוא נתן לכוללים הוא לווה מאחריה, את המעשה הזה הוא עשה לאחר שהראיתו לו את דבריו של רבינו יונה באגרת התשובה "שהרוצה להינצל מהעוון והעונש המר יתעסק בצרכי הרבנים והתלמידים" בשנה שלאחריה הוא לקח על עצמו להחזיק שלשה אברכים, אחרי כמה חודשים אני מקבל ממנו טלפון בו הוא מבשר לי שהוא נכנס עכשיו לעסק גדול והוא מבטיח את כל המעשרות לכולל, והוא רוצה ברכה לעסק ממור"ר ראש הישיבה. הלכתי וסיפרתי לו על בקשתו אותו יהודי, תגובתו הייתה תגיד לו למה רק מעשר? שיתן חמישים אחוז שיעשה שותפות עם הקב"ה. אותו יהודי הסכים ומאז הוא הצליח בעסקים עד שהוא העלה את סכום התמיכה שלו פי עשר, כיום אותו יהודי עשיר מופלג והוא מתקשר ומספר את סיפורו לכל מי שרק מוניתין לשמוע, הוא עושה בשבילי את העבודה. כל נדיב חדש שאני מגיע אליו הוא מתקשר אליו ומשכנע אותו עד כמה כדאי לו לעשות את השותפות הזו

התפילות שלא עלו, עולות בריקוד שמחת תורה נגיל ונשיש בזאת התורה כי היא לנו עוז ואורה פעם אמר הרה"ק רבי שר שלום מבלעו זיע"א: מה הם הריקודים ביום שמיני עצרת ושמחת תורה, איני יכול להגיד, אבל זאת אני כן אומר, כי כל התפילות שאין להן עליה בכל ימות השנה, עולים ביום זה על ידי הריקוד

הקבלה בשמחה הביא ישועה

אין מערבין שמחה בשמחה מסופר: שנה אחת, בחודש החגים, חלתה בתו של הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זיע"א, וכשהגיע יום שמחת- תורה, החריפה מחלתה וברך עמדה קרוב לגסיסה רח"ל. בני ביתו של הצדיק התפרצו לבית המדרש, בדיוק בשעה שרבי מאיר היה שרוי בעיצומה של שמחת ההקפות, וזעקו שיתפלל למען חיי בתו. עזב הצדיק את בית המדרש ונכנס לחדר שבו שכבה בתו החולה. הוא ראה את מצבה, חזר לבית המדרש וקרא: "ריבונו של עולם ציווית לתקוע בשופר בראש השנה ומאיר'ל תקע, ציווית להתענות ביום הכיפורים ומאיר'להתענה, ציווית לשבת בסוכה בחג הסוכות ומאיר'ל ישב, ציווית לשמח בשמחת תורה ומאיר'ל שמח. והנה, עכשיו עשית את בתו של מאיר'ל חולה, ומאיר'ל חייב לקבל זאת בשמחה, שכן חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה. אבל, ריבונו של עולם, הרי כתבת בתורתך שאין מערבין שמחה בשמחה!". חזר רבי מאיר לשמחת ההקפות, וזמן קצר אחר כך החל שיפור ניכר במצבה של החולה וחזרה לעצמה.

ניגון של שמחת תורה הקל משא האבן הכבידה ומעשה שהיה בתקופת השואה עם הרב הקדוש הרב נובינר (מזקני ישיבת תורה אור) שליט"א, שיום אחד נרדם מרוב עייפות באמצע העבודה. אצל הנאצים ימ"ש זה לא עובר בשתיקה כידוע, ואת כל מי שהיה נרדם לקחו לחדר גדול. שם כל אחד היה נאלץ להרים אבן כבדה מאד, ולהושיה מהצד אחד של החדר לצד השני אחד פעמים, עד שיקבל אישור להפסיק. ומי שח"ו יעזו לעשות הפסקה באמצע - זו היתה הפסקה נצחית, דהיינו היו רוצחים אותו במקום. כל מי שהיה מגיע למקום העינוי הזה כמעט ולא היה יוצא בחיים, וכשהרב נובינר שליט"א הגיע לשם, במשך שעותיים יותר הם נתנו לו לסחוב את האבן, שהיתה כבידה אולי יותר ממנו, ולא עשה שום הפסקה עד שהנאצים התעייפו, ובסופו של דבר אמרו לו שהוא עבר בשלום. אחר כך הרב סיפר לתלמידיו שכשהוא הרים את האבן הכבידה הוא נזכר שבשמחת תורה הוא היה אצל הרב מסאטמער שניגן ניגון מיוחד לכבוד התורה. הוא זיכר את הניגון, ובכל הזמן שהוא הרים את האבן הכבידה - לא הפסיק לנגן את הניגון לכבוד התורה של הרב מסאטמער. כך הוא הרגיש את האבן כמו נוצה, וכל עייפותו פגה. [ובחרת בחיים]

הריקוד שהוריד גשם

הבעל שם טוב שהסתיר את עצמו בתחילה הגיע לעיירה ושמע קול ממרחק. הוא החל לצועד בעקבות הקול וזה הוליד אותו אל בית- הכנסת. האולם היה מלא מפה אל פה. הגברים גדשו את עזרת הגברים והנשים והטף מילאו עד אפס מקום את עזרת הנשים. הכול היו מרוכזים בתפילה ובזעקה למרום. כשנכנס לבית- הכנסת נסתיימה התפילה ועל הבימה עלה מגיד- מוסר והחל לייסר את קהל המתכנסים בקול גדול הטיח דברים קשים כגידים ביהודים הפשוטים. מתוכן דבריו הבין בעש"ט את הסיבה להתכנסות כדחופה. "גשם ומטר אתם מבקשים! יבול ופרנסה אתם שואלים! האם את חובכם כלפי שמיא כבר מילאתם! הלא אתם חיים כבהמות ממש ומנהלים את חייכם כהדיסויות חסרי- דעת!", זעם הדרשן. "עצירת הגשמים היא רק ההתחלה של העונשים הצפויים לכם",

פניהם אל הגברים הבינו אימה וחרדה. הם אפילו לא העזו להישיר מבט אל הדרשן, שהוסיף לשפוך על ראשם אש וגופרית ולאיים בעונשים איומים ונוראים. האם תושבי העיירה הם שהזמינו את המגיד כדי לעוררם לתשובה או שמא נקלע הוא, כדרכם של מגידים נודדים, לעיירה ובשמעו על מצוקת התושבים החליט לייסרם פשוטים - דבר זה לא היה ברור לבעש"ט. אולם סגנון דיבורו הקשה כלפי היהודים התמימים והפשוטים הסעיר את רוחו עד שלא היה יכול להבליג עוד. היפנו מבטים משתאים לעבר הבחור הצעיר. גם המגיד שעל "שא, שא!", נשמע לפתע קול צעיר מפנית בית- הכנסת. הכול הבימה הביט בתדהמה בצעיר עוטה הפרווה שהעז להסתתר. זה נעץ בו את עיניו היקודות וקרא לעברו בקול גדול: "מי שמכם לבוא הנה ולהתעמר בבני- יקירי! של הקב"ה! מי היתר לכם להתעלל על ארוכה בנשמותיהם הטהורות של יהודים פשוטים, העובדים את בוראם בתמימות!". הם היפנו את פניהם אל הבחור, שהופיע להם כמלאך מושיע ותלו בו עיניים מייחלות. "יהודים יקרים, דעו כי הקב"ה אוהב אתכם יותר מאוהבים הורים את בנם- יחידים. אין הוא רוצה לכם את רוחכם ולייסרם. הוא רוצה שתעבדו אותו בשמחה ובטוב- לבב. אין זה אלא ניסיון שנועד לבחון את עוצמת אמונתכם. אם ברצונכם לבטל את הגזירה ולזכות לגשמי- ברכה, עשו זאת בשמחה, כן בשמחה!". כל הקהל היה מרוכז עתה בדברי הבחור הצעיר, שהוסיף ללעוד את רוח האנשים. המגיד ירד בצעדים כושלים מהבמה. ונאמני כי ישועה ה' כהרף- עין. נוכחי למי שמשיב הרוח ומוריד "יהודים יקרים", המשיך הצעיר, "הבה נצא עתה בריקוד שמח הגשם, כי למרות הבצורת הקשה, לא נפגמה אמונתנו בו. הבה נניח יד איש על כתף רעהו ונישא רגלנו בריקוד של שמחה וביטחון". הדברים שחפו אחריהם את כל בני העיירה לריקוד שמח, שעליו ניצח האורח הצעיר. עם כל סיבוב נוסף גברה האמונה והשמחה בלבבות הרוקדים, עד שהכול רקדו בעוז ובחדווה שנבעו מאמונה יהודית פשוטה ויודעת. פניהם כבר היו שטופות זיעה מהריקוד הנמרץ, כאשר חשו לפתע רטיבות אחרת שניגרת על פניהם. בתחילה לא קלטו במה מדובר, אבל כעבור דקות מעטות גברו הטיפות ועיניהם הנישאות של יהודי העיירה נרטבו אף הן בגשם החדש שהחל ניתך ארצה...

מה שלמדו בזכות החזקת התורה שלך, תדע הכל אחרי מאה ועשרים גביר אחד שאל את מרן הרב שך זצ"ל: "האם כדאי לי למכור את עסקי ולהקדיש את כל שעותיי ללימוד כי חשקה נפשי בתורה?". השיב לו מרן זצ"ל: "איני יכול להשיב לך באופן פרטי, אך אספר לך סיפור עם מרן החפץ חיים : שאל גביר אחד את הח"ח האם להיות זבולון ולהחזיק הרבה אברכים כמו שעושה, או לעזוב הכל וללמוד כל היום תורה ? ענה לו הח"ח ואמר: "ידע לך, כי מי שמחזיק תורה בממונו, אזי יהיה לו קנין בתורה עצמה שנלמדת בזכותו. ואם מחזיק אברכים הולומים מסכת ואין בה גוזמאות? כגון מה שכתוב שמשה רבינו לא אכל ארבעים יום וארבעים לילה. השיב לו רבי יהונתן, ראה, התורה אומרת שלא ידע איש את קבורתו של משה רבינו, ואם כן מה היה הקושי לומר שמשה רבינו לא מת ועלה חי השמימה? אלא מכאן שכל מה שאומרת התורה אמת לאמיתה.

הריקוד לכבוד ה' יתברך בשמחת תורה בתאי הגזים שהציל סיפור משגיח ישיבת טעטעביץ, הגאון רבי מרדכי רימר זצ"ל, סיפור מצמרר

המבטא את מתנת התורה, עד כמה היא נותנת חיים ויכולת תפקוד בקור רוח ומתוך סיפור עצמי גם בתנאים הקשים ביותר. וזה דבר המעשה:

היה זה בעת שואת יהודי אירופה. להבות ענק הבעירו באש עוצמית את אירופה היהודית כולה, מכלות כל זכר לחיים יהודיים פוריים שפיעמו בה בעוז בעבר. מכל ריכוזי היהדות נשלחו רכבות המוות, שעשו דרכן במהירות מזוויעה אל מחנה אושוויץ, אל תאי הגזים המעלים לחלה רק עם הזכרת שמם... היה זה בבוקר של יום. מפקד הבלוק בלוק מס' 15 למקלחות, ציוה ושלוחי הקלסים יצאו למעולה. לשלוח את בלוק מס' 15 למקלחות, ציוה המפקד, והכל יודעים כי המקלחות המדוברות הן תאי הגזים, בהם נרצחו יהודים חיים בצורה שיטתית ואכזרית. בבלוק מס' 15,

היתה גם קבוצה לא גדולה של בחורי חמד עובדי השם, שהוגלו כאחים יחדיו לבלוק משותף. עם הישמע הפקודה מיהרו לעזוב את הבלוק תחת שמירה הדוקה, ולעשות את הדרך הקצרה אל המשרפות. והנאצים חגים סביבם כואב המשחר לטרף, ודופים בכוח עוד ועוד יהודים אל פנים המשרפות...בין אותם בחורי חמד, נמנה גם בחור אחד, שגם אוקיינוס החשיכה והכאב שראה סביבו לא יכלו לאמונתו הטהורה. מיד עם דחיפתו אל תאי הגזים בכח, קרא לחברו: 'הידעת, היום הוא יום שמחת תורה, הבה נרקוד, נגיל ונשיש לכבוד התורה כי היא לנו עוז ואורה'...הביטו בו חבריו, בעיניים שנשקף מהן כל המהומון שבעולם. האומנם? כאן, בתוך גיא ההריגה, בתוך אוקיינוס התופת, כאן, לרקוד? אך אותו בחור בשלו - 'שמחת תורה היום, מה ענין מצבנו עתה לחג הנפלא הזה, לשמחה העצומה על כי זכינו בתורה? שמחת תורה היום, יש לערוך הקפות, הבה נרקוד'...לא בקלות עלה בידו לשכנע את חבריו להצטרף לריקודו הנלהב, אך אחרי ששמחתו סחפה כל כך - הם לא יכלו עוד לעמוד בדרכו. וכך, מרשך דלת הכניסה למשרפות נראה מחזה חסר תקדים: כשרשה בחורי חמד רוקדים ועולצים בשמחה לרגל חג שמחת תורה...בשמחה של מצוה, פיזו ועלו הבחורים, כאשר הקהל מצטרף אליהם בהדרגה... תחילה שפשו היהודים עיניהם בתימהון לנוכח המחזה, אך עד מהרה נסחפו בלהט הריקודים, נשאבו גם הם אל תוך המעגלים. בריקוד לוהט של שמחה, מעורב בדמעות רותחות על הגיע רגע מסירות נפש, שוררו בשמחה בתוך אוקיינוס הכאב: 'ברוך הוא אלוהינו שבראנו לכבודו... והבדילנו מן התועים ונתן לנו תורת אמת...' קשה לתאר את המראה הזה. בפתחן של משרפות בעיצומו של יום שמחת תורה, עולה שירה אדירה בשמחה פורצת גבולות: 'אי...ונתן לנו תורת אמת

- - - ויכאלו אינם מרגישים כי המוות במרחק פסיעה, נמשכה השירה והתעצמה: 'אוי, וחיי עולם נטע, נטע בתוכנו... וחיי עולם נטע... נטע בתוכנו... ברוך הוא אלוהינו... - - - אי כאן מוות, כביכול אין בכלל איים על החיים... יש רק שמחה עצומה, ריקודים סוחפים, על מתנת התורה המטעינה כוחות ואנרגיות גם ברגעים קשים כאלה. הרגליים מתרוממות אל על, גופות שדופות לא מביטות בלהט החרב המתהפכת עליהן, רק מתרוממות טפח וטפחיהם בהודאה עצומה: 'נגיל ונשיש בזאת התורה, כי היא לנו עוז ואורה, נגיל ונשיש בזאת התורה כי היא לנו עוז ואורה... מה אהבתי תורתך, כל היום היא שיחתי, מה אהבתי תורתך, כל היום היא שיחתי, איי איי מה אהבתי תורתך...הקלגסים הנאצים, הביטו בצאן שהובילו לטבח, במבט המום, כועס, מופתע וזועם גם יחד. היהודונים הללו לא זו בלבד שהם מובלים עכשיו לשחיטה, עוד מעזיזם לרקוד! אך היהודים כלל לא שמו לב למבטיהם, שקועים היו בריקוד המרוצים...כשהבינו הנאצים כי לא יוכלו להתגבר על התקרית המזוהה, החליטו להכניע את המפקד. מיד בראותו את הריקוד הסוחף בשערי המשרפות, חמתו בערה בו עד להשחית ושני ענני עשן נזעמים יצאו מנחיריו. 'הוציאו אותם מהאולם הזה' שאג בכעס, 'עלי להמית אותם במיתה אטיטית ואכזרית, אלמד אותם איך רוקדים מייסורים כל הדרך אל המוות...', הוציאו החיילים את היהודים הרוקדים והעבירם לאולם סמוך, עד אשר יחליט המפקד באיזה צורה משונה 'טפלי' בהם. אלא שבאותו יום קיבל המפקד קריאה לשוב לברלין מיידית, וכך נותרו אותם יהודים באולם, עד לשחרור המחנה כעבור כמה חודשים, אז הבינו כי באותו ריקוד היתה להם נפשם לשלל...

כוחה של לימוד התורה

מספרים על הגה"ק ר' יחזקאל אברמסקי זיע"א, שפעם אמרלו יהודי שהיה חכם בעיניו ורוחק מתורה ומצוות, רבי, מוכן אני לחזור בתשובה, ובתנאי שתפתור ותתרץ לישלש קושיות חמורות שיש לי נגד התורה. השיבו הרב מוכן אני לשמוע את קושיותיך ולתרצם רק בעוד שלושה חודשים, ובתנאי שבתקופה זאת תלמוד בישיבה. הסכים הג"ל ונכנס לישיבה. עברו למעלה מארבעה חודשים, גשוהרב בדרך ושאלו והרי סיכמנו שתנאי אלה לאחר שלשה חודשים, ומדוע לא באת? השיבו הג"ל, רבי, מאותו זמן שהתחלתי ללמוד תורה פרחו ממני כל הקושיות נגד התורה, ועל כן לא ראיתי צורך לבוא אליך

שמחת תורה אצל מרן הגאון רבינו יהודה מאיר שפירא זיע"א!!

בשמחת תורה (האחרון בחייו), ציוה הרב שפירא את תלמידיו **(תלמידי ישיבת "חכמי לובלין")** להקים את הבימה הגמורה שבידיהם, והיו ההקפות של אותה שנה בספרי תורה שבכתב ובספרי תורה שבעל פה.

בְּזִכְרֵת הָאֲתָרוּגִים מְעֻשָׂה בְּאֶדָם שֶׁהָיָה נוֹתֵן צִדְקוֹת לְרֵב. פֶּעַם, בְּיוֹם הַוִּשְׁעָנָא רַבָּה, נִתְּנָה לוֹ אִשְׁתּוֹ עֶשֶׂר מִטְבְּעוֹת שֶׁיִּקְנֶה מִשָּׁוה מִהִשּׁוּךְ לִבְנֵי הַבֵּית. פֶּאָשֶׁר יָצָא, נִפְשׁוּ אוֹתוֹ גִּבְעָי צִדְקָה וְאָמְרוּ לוֹ: עֲסֻקִים אָנוּ עִתָּה בְּמִצְוַת הַשְׁוִיבָה לְהִשְׁאִי פֶלֶה יְתוֹמָה. נָתַן לָהֶם אֶת כָּל עֶשֶׂר הַמִּטְבְּעוֹת שֶׁהָיָה לוֹ, וְהִתְבַּשֵּׁל לְחֹדֶר לְבֵיתוֹ בְּיָדֵים יְרוּחוֹ. לָבִית הַקִּנְיָנוֹת וְרָאָה שֶׁאֵת הָאֲתָרוּגִים שֶׁל הַיְלָדִים הַקִּטְטִים שֶׁמִּשְׁחָקִים בָּהֶם, לָקַח מֵהֶם וּמָלָא אֶת שִׁקּוֹ בְּאֲתָרוּגִים. הִלָּךְ אָנָּה וְאָנָּה עַד אֶשֶׁר נִשְׁאֹוְהוּ רָגְלוֹ לַמְדִּינָה אַחַת. כִּינּוֹן שֶׁהִגִּיעַ שָׁם, פְּתָאוֹם קִבֵּל הַמֶּלֶךְ שֶׁל אוֹתָהּ מְדִינָה בְּאֵי מַעֲיָם זָקִים, וְבָאוּ אֵלָיו בְּחִלּוֹם וְאָמְרוּ לוֹ, שְׁלֵא יִתְרַפָּא אֵלָּא אִם יֵאָכֵל מִהָאֲתָרוּגִים שֶׁל הַיְהוּדִים שֶׁמִּתְפַּלְלִים עִמָּם בְּחַג הַסְּפּוֹת בְּיוֹם הַוִּשְׁעָנָא רַבָּה. חֲפָשׁוּ שְׁלִיחֵי הַמֶּלֶךְ מִהָאֲתָרוּגִים הַלָּלוּ - וְלֹא מִצָּאוּ. לִפְתָּע מִצָּאוּ אֶת הָאִישׁ הַזֶּה יוֹשֵׁב עַל הַשֵּׁק שֶׁלֹּ, שְׁאֵלָוּהוּ: מַה יֵּשׁ לָךְ בְּשִׁקְךָ אֲמַר לָהֶם: אִישׁ מִסְכָּן אֲנִי, וְאִין לִי כֶּלֶם לִמְכֹּר. חֲפָשׁוּ בְּשִׁקּוֹ וּמִצָּאוּ מִהָאֲתָרוּגִים הַלָּלוּ. אָמְרוּ לוֹ: מֵאִין אֵלָּה? אָמַר לָהֶם: מִהָאֲתָרוּגִים שֶׁמִּתְפַּלְלִים עִמָּם בְּחַג הַסְּפּוֹת. לָקְחוּ אֶת הַשֵּׁק וְהִבְאִיאוּ לַכִּנִּי הַמֶּלֶךְ. אֵכֵל הַמֶּלֶךְ וְהִתְרַפָּא. וּפְנֵי אֶת הַשֵּׁק מִכָּל הָאֲתָרוּגִים וּמִקְלָאוֹ דִּינְגִי זָהָב, וְחִזְרָ לְבֵיתוֹ בְּכָבוֹד גָּדוֹל. (ויקרא רבה לו ב)

בן איש חי והליכות עולם פ' זאת הברכה דיני שמחת תורה

[א] מרבים בתפילות ותחנונים בהושענא רבה, כי הוא סיום נ"א יום שנתנו לישראל בחסד עליון לעשות בהם תשובה ותתקבל תשובתם, והם שלשים דאלול מיום ראשון של ראש חודש וכ"א יום דתשרי רמז לדבר אין נא אלא לשון בקשה לכך נתנו נ"א יום לצורך הבקשות ותחנונים ויום זה הוא סיום יום נ"א, ולכן נקרא הושענא רבא כולמר הושע את יום נ"א שהוא רבא דהכל הולך אחר החתום:

[ב] בליל הושענא רבא בעת חצות לילה נגמר ונעשה בחינת חותם החיצון למעלה, כי ביום הכיפורים נגמר חותם הפנימי שהוא העיקר יותר, ולכן בהושענא רבא נמסרין בפתקין, ואף על פי שנמסרו בפתקין יש עוד זמן להצלה עד יום שמיני עצרת, ולכן צריך להתעורר בתשובה גדולה בהושענא רבא ויהיה לבו חרד בתשובה כל היום כולו:

[ג] ילמוד סדר המתוקן בשמחה ובהתלהבות כי בלימוד ספר משנה תורה [ספר דברים] נעשה עיקר התיקון הראוי להיות ביום זה, ומעט קודם חצות לילה יאמרו קריאת שמע שעל המטה עם הפסוקים שיש עמה, ואחר חצות לילה יאמר ברכות השחר, ורק ברכת התורה לא יאמר אלא עד אחר עמוד השחר: [ד] יתפללו שחרית ומוסף בכונה והתלהבות, כי מלבד החיוב שיש בזה מכת קדושת יום עוד צריך להתפלל בהתלהבות כדי שלא תגבר עליו השינה ויבא לידי כמה טעויות בתפלה וברכותיה ולכמה חסרונות מאחר שהיה ניעור כל הלילה:

[ה] אין רגילין לעשות מלאכה של חול ביום הושענא רבא עד אחר יציאתם מבית הכנסת ויש מסרין אפילו הארנק מחיקם, מיהו אם דרכו ליתן צדקה לעניים בבית הכנסת וגם ג' פרוטות בפסוק ואותה מושל בכל אשר בפסוקים ויברך דוד, לא יבטל מצות יקרות אלו בשביל חסידות זו:

[ו] אחר שנכנסו כל החסידים ביום זה על ידי סוכה ולולב ושבעה הקפות, אז נכנסים החמשה גבורות אחר קדוש התקבל, ואלו הה"ג נכנסים על ידי חבטת חמשה בדים של ערבה, על כן אחר קדוש התקבל של סדר ז' הקפות יקח כל אדם חמשה בדים של ערבה שיהיו כשרים כדי ערבה שבלולב, ויחבט חמשה פעמים על הקרקע, ויכוין בחבטות אלו כדי לתת בבחינת ה"א אחרונה שבשם הוי"ה ב"ה שה"ס המלכות חמשה גבורות מנצפ"ך, ויכוין בכל חבטה באות אחד מנצפ"ך כפי סדר זה ולא כסדר מנצפ"ך:

[ז] יקשור חמשה בדים אלו ביחד, ויחבט בהם בכח על הקרקע, ולא תהיה מרוצפת באבנים או בעצים דרקע צריך בדבר זה, ויחבט בהם בכח, ראוי שיהיו הבדים בכשרותם ושלמותם בכל החבטות כולם: [ה"ע - במקום הצורך אפשר שלאחר שחבט בערבה ברקע חמש פעמים ימסירה לחבירו שיחבט וחבירו לחבירו, ויקפיד בכל חביטות הערבה שתהיה בשלימותה ולפחות רוב עלים שבה] [ח] ערבה זו דינה כערבה שבלולב שאין לפסוע עליה ולא לזלזל בה, ומנהיגיו להצניע ערבה זו עד הפסח לשרוף בה את החמץ, והלולב ישרפו אותו בתנור שמסניקין בערב פסח למצת מצוה:

[ט] יש לקרות ביום הושענא רבא נבואת חגי ס"י ב' בשביעי בעשרים ואחד לחודש וכו' עד אתן שלום נאם ה' צבאות והם ט' פסוקים כמו שכתב רב יעב"ץ ז"ל, גם קורין ביום הושענא רבא ביהושע ס"י וא"י וסבותם את העיר כל אנשי המלחמה וכו', עד ויאמר יהושע אל העם הריעו כי נתן ה' לכם את העיר, וידוע מה שכתוב בירושלמי בהא ששינוי על הושענא רבא שהיו מקיפין המזבח שבע פעמים שהוא זכר לנס הנוכר ביריחו ע"י, ובאמת כל איש בלבבו יבין כי סוד הקפות אלו שהם שש ושבע הקפות אלו הכל עולה בקנה אחד על כן דבר בעתו מה טוב:

[י] אתרוג של לולב בשביעי אסור לאכול, ולבני ארץ ישראל מותר ביום שמיני עצרת, אבל לבני חוץ לארץ אסור בשמיני עצרת ומותר בשמחת תורה שהוא יום טוב שני, ואם חל שמיני עצרת בשבת יש אוסרין אתרוג לבני חוץ לארץ גם בתשיעי שהוא אחר השבת:

[יא] סוכה ונויה אסורים לבני חוץ לארץ להנות מהם גם בתשיעי שהוא יום ש"ת, והוא הדין דאסור לטלטלם, ויזהר כל ימי המועד לבלתי יקח מן הסוכה אפילו קיסם לחצוף בו שיניו בין מהסכך בין מהדפנות וגם אחר המועד כשמוריד סוכתו ויפסע על עצי הסוכה דתשמישי קדושה הם, אך מותר לשפרם בתנור, ונהגו להצניעם להעלה לצורך הפסח:

[יב] ליל שני, אומר בתפלה את יום חג שמיני עצרת הזה, ואם טעה ואמר את חג הסוכות הזה חוזר, ואם נזכר שהוא יום ש"ע ורק טעה בלשונו ואמר חג הסוכות אינו חוזר: [ה"ע גם ידע שהוא שמיני עצרת וטעה בלשונו ואמר חג הסוכות חוזר]

[יג] אין מברכים בחוץ לארץ בש"ע על הסוכה, אבל חייבים לישוב בה ולישן בה כשאר ימי החג ואין לזלזל בזה כלל, ורק תהיה הישיבה בלא ברכה, ומברכין שהחיינו בליל ש"ע ובליל ש"ת בקדוש הלילה, וצריך לילה ודאי בקדוש בש"ע בשביל ברכת לישוב בסוכה דאין מברכין, ובשמחת תורה בשביל ישיבת סוכה דאין יושבין בה ואוכלין בחוץ:

[יד] אסור להזכיר היחיד גשם בתפלת מוסף ביום ש"ע קודם שיכריז שלוח ציבור, ולכן המתפלל יחיד בביתו ימתין עד שידע בבירור שהכריז השליח ציבור באיזה בית הכנסת שאותה העיר וכל אדם ששכח ואמר מוריד הטל ולא אמר מוריד הגשם אינו חוזר: [טו] שנים מקרא ואחד תרגום של פרשת וזאת הברכה יקראנה ביום הושענא רבא ולא ביום ש"ע מפני התרגום, ואם שכח ולא קראה ביום הושענא רבא יקראנה ביום ש"ע אחר מנחה:

[טז] בליל תשיעי ויום תשיעי בחוץ לארץ אסור לאכול ולישן בסוכה משום בל תוסיף, ואין תקנה לפרוס על הסכך סדין על כולו דהוי ליה סכך פסול משום

דזה אינו ניכר כמו אויר, מיהו ביום תשיעי אחר שקידש ואכל חוץ לסוכה, מותר לו לאכול בצהרים או במנחה בתוך הסוכה שכבר ניכר דלא עבר על לא תוסיף מאחר שבלילה וגם ביום אכל חוץ לסוכה, ולא חיישין למצוות עשה אורחים שנכנסין לביתו בשעת מנחה ורואין אוכל בסוכה ועיין בכורי יעקב:

[יז] ההקפות עושין בחוץ לארץ בש"ע ובש"ת ואין חוש לחששה של הגאון חיד"א ז"ל, כי הזמן נשתנה עתה ונפתחו עיניהם של בני אדם ולא אתו לזלזול, [ה"ע - יש נוהגים לעשות הקפות גם ביום טוב של שמיני עצרת וגם ביום טוב שני של גלויות ויש להם על מה שישמחו] [וכפי רבינו הרש"ם שמים ז"ל צריך להניח ספר תורה על התיבה ויאחזנו אדם ירא שמים כל משך ההקפות, ומנהגו של רבינו האר"י ז"ל להקיף בספר תורה גם מנהגו של רבינו האר"י לעשות הקפות ליל אסור חג אחר התפילה, וכן ראוי לעשות כל אדם:

[יח] מה שמרבים בשמחה לכבוד התורה היא מצוה גדולה, ובכל דבר יכוין האדם לשם שמים ויזהר מלערב בתוך השמחה של תורה שחוק לקרות ראש ח"י, ואיתא במדרש ודוד ממכר בכל עוז לפניו, מהו בכל עוז בכל חוץ, מהו ממכר שהיה מכה ידיו זה על גבי זה וטופח ואומר וכו', ופי' באור שבעת הימים שהיה מכין להגביר הימין על השמאל, וחסד על גבורה ורחמים על הדין, והיה מכין למתק על ידי זה חמשה גבורות הרמוזים בחמש אצבעות הימין, וחמש פעמים חמש בהכאה הם כ"ה, סימן לדבר כה תברכו את בני ישראל ומכאן סמך למנהג ישראל בשמחת התורה:

כתב בספר יסוד ושוש העבודה שער ו (הניצוץ) פרק ב
...ואחר שעלתה לו שנה בשנה שנית בלימוד משניות כנ"ל, לסיים בשעה את ש"ס משניות [אף שיתחיל אח"כ בלימודים אחרים, גם מזה אל תנח ידך ועשה תורתך קבע גם שיעור משניות בכל ימי חיך דבר יום ביומו, כמבואר בזה"ק הנ"ל: בכל יומא תדיר, ויקבע ללימודו במשניות פרק ומחצה בכל יום, בכדי שישלים כל הש"ס במדבר בכל שנה, ויעשה גי' סיום על משניות בכל שנה ביום שמחת תורה. וכתב בשער יא (האיתון) פרק טז ויזהר האדם מאוד ומאוד ביום זה של שמיני עצרת, לפשפש במעשיו היטיב, כי עיקר מסירת הגוי"ז של האדם הוא ביום זה, כמבואר במאמר הזה"ק הנ"ל, שאע"פ שנמסרו הפתקין ביום ה"ר, עדיין לא ניתן רשות להשליחים לפעול דבר עד שמיני עצרת, שביום הזה אם לא עשה תשובה גמורה מאתנית, נותנים רשות לשלוחים של מעלה שקבלו הפתקין מאתמול, שיעשו ויענישו כפי מה שכתוב בפתקין. וכתב בשער יא (האיתון) פרק טז וישתדל אדם לקנות לעצמו חתן תורה ואם לא ישיג לחתן תורה ישתדל לקנות חתן בראשית, וישמח ויגיל בלבו שמחה עצומה מאוד שזכה למצוה רבה זו, וביחוד בחתן תורה בסיומה של תורתנו הקדושה והתמימה והנחמד. וישתדל מאוד שיהיה הס"ת כשירה ומוגה, ואם ידע בבירור שאינה מוגהת כראוי, אז טוב ההעדר.

דרשות ר"י אבן שועיב [אחד מהראשונים] דרשה ליום שמיני חג עצרת
ועוד יש בזה היום רמז לעניינו שאנו גומרין התורה וקורין פרשת וזאת הברכה ואנו עושין שמחת תורה לגמרה של תורה, כמו בענין שלמה שאחר שגמר התורה ולמד כולה ברוח הקדש והבין עניינה וסודותיה וגמר אותה עשה משתה לכל עבדיו, דכתיב ויקץ שלמה והנה חלום, כלומ' ראה חלומי צפור מצפצף ידע מה אומר, חמור נוער ידע מה אומר הוי והנה חלום עומד על כנו, מיד ויבא ירושלם וגו', ויעש משתה, מכאן דרש ר' עקיבא שעושין שמחה לגמרה של תורה, ולכן אנו גומרין התורה בשמיני חג העצרת. וקורין פרשת וזאת הברכה שמספרת בשבח משה בראשה ובסופה ובשבח ישראל באמצע, הזכיר תחלה משה איש האלקים, להודיע מעלתם אף על פי ששמיני בודד ואלהיו איש האלקים אינו כמעלת משה דכתיב ביה בכל ביתי נאמן הוא, ולכן ביאר בסוף הפרשה ולא קם נביא עוד, כמו שביאר. ורז"ל דרשו בענין איש האלקים המוזכר במשה שהיה יכול לבטל שבועת אלקים, דכתיב אישה יקימנו ואישה יפירנה והוא ענין גדול

זוהר הקדוש - עד שמיני עצרת אפשר לשנות את הדין לטובה

בא ראה, הַצֵּלָה הַקְדוּשׁ הַזֶּה, כְּשֶׁהוֹלֵךְ אֶדָם וּמִתְגַּדֵּל וְנִעְשִׂית מִהַפְרָצוּר הַזֶּה בְּדִמּוּת שְׁלוֹ, נִעְשֶׂה עֲלֵם אַחֵר, וּמִתְבַּקְּרִים כְּאַחַד, וְזֶה רוֹחַ אֵת זֶה. בְּשָׁעָה שֶׁמִּצְמָצִים שְׁנֵי צִלְמִים שְׁמֹר הוּא הָאֵדָם, וְגוֹפּוֹ בְּקִיּוֹם, וְרוּחַ שְׁרוּיָה בְּתוֹכוֹ. בְּשָׁעָה שֶׁקָּרְבִים יָמָיו, הֵם עוֹבְרִים מִמֶּנּוּ, וְזֶה עוֹלָה לָזֶה, וְנִשְׁאָר אֶדָם בְּלִי שְׂמִירָה, אֵז (שִׁיר ב) עַד שִׁפְחוּ הַיּוֹם וְנָסוּ הַצִּלְלִים, שְׁנִים. בֹּא רָאָה, כְּשֶׁמִּתְעוֹרֵר דִּין בְּעוֹלָם, כְּשֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹשֵׁב עַל פֶּסֶא דִּין לָדוֹן אֶת הָעוֹלָם, צָרִיד אֶדָם לְעוֹרֵר [בְּדִין] תְּשׁוּבָה שֶׁיִּשׁוּב מִהָרָשָׁע [מַחֲטָאיו], כְּשֶׁהִי אוֹתוֹ יוֹם נִתְבָּרֵם פְּתִיקָא, וְכֵלֶם נִמְצָאִים בְּתִיק כְּתוּבִים. אִם זָכָה אֶדָם שֶׁיִּשְׁבֹּב לִפְנֵי רְבוֹנוֹ, קוֹרְעִים אֶת הַפְּתִיקִים שֶׁעָלָיו. אַחֵר כִּף הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְזַמֵּין לִפְנֵי הָאֵדָם אֶת יוֹם הַכְּפּוּרִים, יוֹם הַתְּשׁוּבָה. אִם שָׁב מִחֲטָאָיו - טוֹב. אִם לֹא - מִצְוָה הַמְּלִיךְ לְחַתֵּם פְּתִיקִים. אוֹי כִּי הַתְּשׁוּבָה רּוֹצֵה לְהַסְתַּלֵּק מִמֶּנּוּ. אִם זָכָה בַּתְּשׁוּבָה וְלֹא שָׁלֹמָה פְּרָאוּי - תּוֹלִים לוֹ עַד אוֹתוֹ יוֹם אַחֲרוֹן שֶׁל עֲצֵרָת, שְׁהוּא שְׁמִינִי לָחָ. אִם עָשָׂה תְּשׁוּבָה שְׁלָמָה לִפְנֵי רְבוֹנוֹ - נִקְרָעִים. וְאִם לֹא זָכָה - אוֹתִם פְּתִיקִים יוֹצִאים מִשְׁבִּית הַמְּלִיךְ וְנִמְסָרִים בְּיַד מִלֵּאךְ הַדִּין, וְהַדִּין נִעְשֶׂה, וּפְתִיקָא יוֹתֵר לֹא חוֹרְרִים עוֹד לְבִית הַמְּלִיךְ. אֵז מְעַבְרִים הַצִּלְמִים מִמֶּנּוּ וְלֹא נִמְצָאִים עֲמוֹ. כִּיּוֹן שֶׁעָבְרוּ מִמֶּנּוּ, הָרִי וְדָאִי שֶׁעָנֵשׁ הַמְּלִיךְ יַעֲבֹר עָלָיו וְיִטְעֵם מִפּוֹס הַמֶּתָן. וּבְאוֹתוֹ לִלְלָה שֶׁל חַג הָאֲחֲרוֹן, הַמְּלָאכִים הַמְעֻשְׂיָם מְזַמְּנִים, וְנוֹטְלִים אֶת הַפְּתִיקִים. וְאַחַר שֶׁנִּטְלוּ אוֹתִם, מְעַבְרִים הַצִּלְמִים, וְלֹא נִמְצָאִים [שֶׁנִּמְצָאִים פְּגוּמִים יַעֲבֹר עָלֵיו מַחֲלוֹת וכו'] בְּהֵם זִדִּים. וְאִם נִמְצָאִים בְּהֵם זִדִּים - דִּין נִרְצָה, אוֹ יַעֲבֹר עָלָיו דִּין שֶׁל מַחֲלוֹת רְעוּת בְּפִגְם שְׁלָמָה, וְהָרִי בְּאֲרָנוֹ אֵת זֶה. וְכִסְפִּי הַקְּדָמוֹנִים אוֹמְרִים יוֹתֵר, כְּשֶׁהָרָאשׁ נִגְרַע וְיִמְצָא הַגּוֹף - בְּנוֹ אוֹ אֲשֶׁתּוֹ יִמְצָאוּ, וְהוּא יִסְתַּלֵּק. וְזֶה מְדַבֵּר כְּשֶׁלֹּא חֹזֵר כָּל אוֹתוֹ זְמַן בַּתְּשׁוּבָה. אֲבָל אִם חֹזֵר, טַעַם הַמֶּתָן יִטְעֵם וְיִתְרַפֵּא. [ויחי דף רך.]

אמרי חז"ל: בספר יעלוזו חסידים כתב וז"ל: וכדי שיהיה חשוב "קבע" צריך שאותה שעה שלומד, מינה לא יזוע לא יחליפנו ולא ימיר אותו, אם לא מחמת אונס גמור כו' ויזכה לרב טוב עכ"ל וכן כתוב בשו"ע סימן קנה: יקבע עת ללימודו ולא יבטלנו אפילו סבור להרויח ממון הרבה ***כתבו במסכת סנהדרין (דף צ"ב). א"ר אלעזר כל המחליף בדבורו כאילו עובד ע"י כתיב הכא והייתי בעיניו כמתעתע וכתיב התם הבל המה מעשה תעותעים. ***כתוב במסכת כלה רבתי פרק ב הלכה יא ... ר' עקיבא אומר כל שאינו עוסק בתורה גורם עניות לבניו. מה יעשה אדם ויהי לו בנים, ר' אלעזר אומר יפזר מעותיו לעניים, שנאמר פזר נתן לאביונים צדקתו עומדת לעד קרנו תרנו כבבדו, ***כתב הרמב"ם במורה נבוכים מהביא הרב מזוז זצוק"ל בספרו [אסף המזכיר: עמוד רלח] מה שאדם עושה להורים שלו יעשו לו הילדים שלו ***וכתוב במדרש תנחומה פ' קדושים: שהוא סגולה לזכות לבנים מי הקדימני ואשלים מי זה שכירב, חתה אביו ואמו ולא נתתי לו בנים והוא אדם כנגד מדה כמו שהוא מכבד את הוריו יזכה לבנים שיכבדו אותו*** כחה של מילה טובה, אש"ה אחת, שפצקסה על פצלה, חתה חתה שפיצקס לפית לתת לו מנה חגיגה, ולבגינתים סדרה את הפית פדי שלא יזיה פתחון פה לבעלה, וכשפא בעלה, מיד הסתפל על סדיר הפית וזרק לה מלה טובה, ונהג כל הפעם יצא ממנה

היה זה כמה ימים לפני מועד חלוקת המלגות ובחשבון לא הייתה אף פרוטה אחת, לא ידעתי מה לעשות? נכנסתי לבית מורי ורבי ראש הישיבה זצוק"ל ודתני לפני: ישנם כמה גבירים שיש להם לב פתוח והם מוכנים לתת לב מה שצריך, רק להפעיל קצת לחץ להעמיד אותם מול חומרת המצב, במצב כזה יש את מירב הסיכויים שהם יפתחו את ליבם ואת כיסם וכך תבוא הרווחה. גרמא הישיבה זצוק"ל קם ממקומו וניגש אל הארון הוציא גרמא בבא בתרא דפדף לדף ח' עמוד ב' והתחיל לקרוא את דברי הגמרא: ופקדתי על כל לוחציו אמר ר' יצחק בר שמואל בר מרת עשמיה דרב: ואפי' על בגאי צדקה. שאלתי את מו"ר מה לעשות? והוא אמר לי ללכת להתפתח וז': יעזור, אבל אין שום רשות ללחוץ על גבירים לתת כסף, גם לא במצבים שנראה שהכל עומד לקרוס.

היה פעם ששה ימים לפני חלוקת המלגות שלא הייתה פרוטה אחת בחשבון, גם לאחר כל המאמצים שעשיתי העליתי חרס ביד, כדרכי באתי לשאול אם להתקשר לגבירים בחו"ל, ולבכות בפניהם על המצב, ידעתי על כמה כאלו שאם אבכה בפניהם יש סיכוי שפיתחו את כיסם. התשובה הייתה נוקבת: אם לבכות! לך לבכות בפני הקב"ה, לך להתפלל!

והוא קיבל את התשובה הידועה: לברך כן אבל לא להבטיח. אותו גביר עמד והתחנן על נפשו אך ללא הועיל, עד שבהבזק של רגע הוא הודיע שהוא מוכן להעלות את הסכום פי כמה וכמה ממה שאמר בהתחלה.מיד כששמע ראש הישיבה "צוק!" את הדברים הוא החל לברר אצל אנשים נתינה כזאת היא בגדר "מסירת נפש" שבילוי, או שהוא יכול לעמוד בזה בקלות, לאחר שאותו גביר הוכיח שהסכום הזה הוא בגדר יציאה מגדרו.אמר לו ראש הישיבה "צוק!": "אם אתה מוכן לצאת ממדרך למען החזקת תורה, אצא אף אני מגדרי ואשתדל וארבה עבורך תחינה ובקשה באופן מיוחד", בו במקום נערך הסכם כתוב וחתום:לאחר שיצאנו מן הבית שואל אותי אותו גביר שמע עלי לראשונה לפני כמה ימים, אם יש לי תוכנית סדורה, איך להחזיק את הכוללים, אמרתי לו שאין לי שום תוכנית הכל עובד על ניסים, אותו גביר התלהב ואמר אתה עוד לא יודע איזה נס היה לך!ישראל כולל פלוני הגיע לביתי, וסיפר לי על הישועה שהייתה לגביר פלוני באמצעות התורמה לכוללים שלך, חדתי אותו מביתי, אולם מיד לאחר שיצאתי מן הבית הגעתי לשעור תורני בו

להיות ירא שמים
לפלגי כמה חודשים באו לראש ישיבה זצוק"ל שני גבירים מצעירים, אחד מהם היה נשוי והשני עדיין לא, הם ידעו רק אנגלית אף מילה לא בעברית או באידיש, הצגתי אותם ואמרתי שאני אשמש כמתורגמן הוא נעץ בהם את מבטו ואמר שתגיד להם: שצריך להיות יהודי חרדי, צריך לשמור תורה מצוות, צריך להיות ירא שמים. הייתי המום לא ידעתי מה לעשות פחדתי מהתגובה שלהם, אבל מי שעמד יחד עימי בחדר דחק בי לתרגם את הדברים, ואז אזרתי אומץ ותרגמתי את הדברים. שניהם החווירו ויצאו החוצה, מעיניו של אחד מהם זלגו דמעות, בקושי הם הצליחו להתאושש מן המהלומה, מתוך דבריהם התברר שראש הישיבה צוק"ל קלע אל המטרה הם אכן היו בדרגה רוחנית נמוכה מאוד,

שניהם חזרו בתשובה שלימה. באותה תקופה היה דבר דומה, משיהו הביא לראש הישיבה זצוק"ל עשרה גבירים חרדים משהגיעו לביקור בארץ. הוא לחץ את ידי הגבירים וברכם כשהגיע לידיו של אחד מהם נעצר וסיפר לו: פעם בכה רבינו ההפך חיים כשתפס את ידו של גביר מחזיק תורה גדול ואמר חבל על יד זהב כזאת המחזיקה ידי לומדי תורה שתישרף בנהיגתם מחמת חילול שבת, אותו גביר יצא מן הבית חיזור כולו ומיד התברר שהוא אכן יש לו על מה לחזור בתשובה. לפני תקופה התקשר אלי גביר גדול שהרוויח סכום עצום והוא רצה לתרום חלק ממנו לכוללים, כשראש הישיבה הגאון הגדול רבי אי"ל זצוק"ל שמע על הדרך בה הרוויח את הסכום הוא אמר לי מיד: תגיד לו שזה הונאה, הכסף הזה לא כשר.

בזמן שירד הדולר והמלגה בסך חמש מאות דולר אינה מספקת, ושאלו את רבנו זצוק"ל האם יש להוסיף לאברכים עוד חמישים דולר כדי לאזן את ירידת ערך הדולר? התשובה הייתה: כן. תוסיף! הדאגה להחזקת תורה היא לא רק להוסיף עוד אברכים לכוללים, אלא צריך לדאוג למצב רוח של האברך עצמו. הוסיפתי לשאול הלא בסכום כזה אפשר לפתוח עוד כמה כוללים? והתשובה שקיבלתי הייתה אין לזה שום קשר לאברכים, תוסיף עוד חמישים דולר ופרט לזה יהיה סייעתא דשמיא לפתוח עוד כוללים, באתו אירוע נכח יחד עימי בחדר אחד מתומכי רשת הכוללים כשיצאנו תמה הגביר בכמה מסתכמת התוספת? ואמרתי לו את הסכום, ומיד התחייב ליתן אותו לכמה חודשים.

לפני חודשיים, כמה ימים לפני ראש חודש שבט, היה חסר הסכום גדול התיישבתי במוצאי שבת בתחילת הערב וניסיתי לתפוס קשר עם כמה גברים שהיו אמורים להעביר לי הסכומים גדולים, אולם אותו יום היה יום אידם, המשרדים היו סגורים כך שלא היה שייך לתפוס אף אחד בשעה חמש לפנות בוקר כשהייתי מיואש כמעט לגמרי מלהצליח לתפוס משהו, כנבונתי אל ראש הישיבה צוק"ל ושאיתי אותו אם אוכל להפנות לכמה גברים ולדבר דברים ורגלים כדי שיתעוררו ויביאו את המצב. ראש הישיבה צוק"ל פתח את הסידור דפדף לזמירות של מוצאי שבת לומר איש חסיד והחל לקרוא: יזמתי ונומכרתי להעבידי לכבודך ולא לכבודי, אל תעשה כלום לך בלבתיך והתפלל וקב"ה יעזור לך, עשיתי כדבריו ולאחר ארבעים ושמונה שעות התקשר גבר אחד מעצמו ושילם את כל הסכום החסר לאותו חודש.. [דרשו]

הסכום החסר לאותו חודש.. [דרשו]

מילי בדחיות: בחור תמים רצו להציע לו בחורה שלא הולמת כלל את רמתו הרוחנית ואצילות נפשו הבחורה בפגישה התנהגה מצוין בכל כמה דקות הבחור זרק עין אמרה הבחורה לשדכנית אני לא מעוניינת הוא כל כמה דקות זורק עין הוא לא שפוי וכך נפל השידוך שאל אותו חברו מדוע זרקת עין אמר לו ששאלתי את הרב אני מעולם לא הסתכלתי על אישה מה אעשה בפגישה אמר לי הרב מידי פעם זרוק עין

[illegible]